

Osvrt na napise posvećene Hidroprojektu

Poštovani g. glavni uredniče, Nakon što sam se iskreno obradovao posvećivanjem velikog dijela prostora u Građevinaru br. 8/2017, tvrtki Hidroprojekt i njezinim sljednicama, ostao sam neugodno iznenađen površnim tretmanom povijesti tvrtke u kojoj sam od 1954. do 1966. i sam dao doprinos.

Naime, iako cijeneći rad i trud vašeg novinara da, u nedostatku arhivskih podataka i živih sudionika prvih 30-ak godina postojanja i djelovanja tvrtke, predstavi njezinu povijest, a posebno najznačajnije projekte koje je napravila u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, moram primijetiti da je izostavio barem taksativno navođenje nekih značajnih idejnih, glavnih i izvedbenih projekata u BiH i Hrvatskoj, poput Melioracije Imotsko-bekijskog polja, a posebno najvećeg koji je tvrtka ikada radila – Plovnog kanala Dunav-Sava, odnosno Šamac-Vukovar, koje sam radio kao glavni i odgovorni projektant ili voditelj grupe.

Tako, osim ovlaš navedenog podatka o projektima u Bosanskoj Gradiški, Lijevče polju i srbačko-nožičkom platou, Velikoj Kladaši itd., nigdje nisu navedeni nazivi projekata i njihovi projektanti, što je učinjeno za druge, po nekom nejasnom kriteriju, odabrane, počesto i manje projekte. Samo je u slučaju crpne stanice vodovoda Bosanska Gradiška navedeno

ime autora projekta. Također su izostavljeni projekti vodovoda u Srpcu i Tesliću, posebno vodovoda Bosanska Gradiška s vodotornjem istog projektanta i projektanta konstrukcije za vukovarski, zanimljivo uglavnom oni čiji sam bio autor. Potpuno je nejasno zašto projekt Plovnog kanala Dunav-Sava nije uvršten u veće i važnije projekte koje je Hidroprojekt izveo u 44 godine svoga postojanja, ako sam dobro shvatio od 1947. do 1991. Kako sam bio voditelj grupe i glavni projektant Plovnog kanala, sklon sam povjerovati da je moje ime i doprinos kao projektanta namjerno izostavljeno, a o razlozima ne bih želio spekulirati. No, primjetna je određena, za časopis profila, znanstvenog i stručnog ugleda *Građevinar*a, nepotrebna doza politizacije, isticanjem Hrvoja Šarinića, neafirmiranog projektanta u Hidroprojektu i hidrotehničkim građevinama općenito, kao navodno zaslužnog za samostalnu Hrvatsku, što s temom nema nikakve veze, kada bi i bilo istinito. Šarinić je, bez ovlaštenja za samostalno projektiranje radio u mojoj grupi, a ne grupi Kate Novak i vrlo brzo otišao iz Hidroprojekta, ne ostavivši nikakva traga. Mojim odlaskom na rad u Libiju, u srpnju 1966. Kata Novak je preuzela moju grupu.

Također, u životopisima nekih zaslužnih djelatnika Hidroprojekta, potpuno bes-

potrebno, izvan konteksta navode se privatni detalji, što je dodatno narušilo ovaj inače hvalevrijedan pokušaj predstavljanja jedne od naših najznačajnijih projektantskih kuća, posebno za hidrotehničke građevine.

U prikazima su izostavljeni su voditelji i projekti kao primjerice Josip Mojsinović i projekt regulacije Krapine, Ante Puškaš i projekt regulacije Vrlike i Imotsko-bekijsko polje te Georgij Ščerbakov Ščerbakov i projekti u Srbcu, kao i Božidar Zeljak.

Vaš se novinar poziva na nepostojanje živih svjedoka i sudionika. Iako sam živ i nisam dementan, ovim se povodom meni nije obratio. Ako je listao dostupnu arhivu *Hidroprojekta*, zasigurno je naišao na moje ime i podatke, poput adrese na kojoj živim od 1962. Nije bilo nikakve prepreke da me, kao živog svjedoka rane povijesti *Hidroprojekta*, također kontaktira i konzultira i moju arhivu, od projekata do životopisa, od dopisa i nagrada do fotografija.

Molim Vas, poštovani g. glavni uredniče, da ovu moju reakciju shvatite kao prilog, dopunu i prijateljsku sugestiju u svrhu što potpunijeg izvještavanja stručne i šire javnosti o jednom važnom aspektu povijesti našeg građevinarstva te ju i objavite u narednom broju Vašeg cijenjenog časopisa.

S poštovanjem,
Dipl. ing. Kemal Nanić

ODGOVOR NA REAGIRANJE

Ispričavam se gospodinu Kemal Naniću na nenamjernom propustu vezanom za objavu članka u *Građevinaru* 8/2017, posvećenog velikoj obljetnici tvrtke Hidroprojekt. Novinaru *Građevinar*a nije bila dostupna dokumentacija iz koje bi se dobile potrebne informacije vezane za aktivnosti gosp. Nanića na značajnim projektima u BiH i Hrvatskoj.

Dio propusta ispraviti ćemo već u ovom broju *Građevinar*a. Nažalost neki će veliki projekti *Hidroprojekta* i njegovi stručnjaci ostati nezabilježeni jer se nije pronašla potrebna dokumentacija ili je bila nedovoljna. Stoga je ovo možda dobra prilika da se apelira na sve inženjere i graditeljske tvrtke da čuvaju svoju dokumentaciju kako se ovakvi propusti ne bi događali ubuduće.

Uredništvo časopisa *Građevinar*

NAJZASLUŽNIJI STRUČNJACI U POVIJESTI *HIDROPROJEKTA*

Stručnjaci iz starog *Hidroprojekta*

PRIPREMILA:
Tanja Vrančić

Inženjer hidrotehnike s međunarodnom karijerom

Kemal Nanić, dipl. ing. građ.
(rođ. 1924.)

Kemal Nanić, dipl. ing. građ., rođen je u Sarajevu, gdje je završio i osnovnu školu. U Sarajevu je upisao i Klasičnu gimnaziju orijentalnog smjera, šerijatsku gimnaziju, iz koje je u VII. razredu prešao u II. mušku realnu gimnaziju, gdje je 1944. i maturirao. Prvu je studentsku godinu proveo na Orijentalnom fakultetu u Sarajevu, a nakon demobilizacije iz JNA-e, upisuje Građevinski odsjek Tehničkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, akademsku godinu 1945./46. Diplomirao je 1953. na hidrotehničkom smjeru.

Prvo mu je zaposlenje bilo u tvrtki *Hidroprojekt*, gdje je najprije radio kao vanjski suradnik na snimanju i kartiranju terena u Bosni i Hercegovini, a ni godinu poslije bio je u stalnome radnom odnosu te je radio na brojnim projektima kao projektant. Kao mladi inženjer hidrotehnike Kemal Nanić radi hidrologiju brdskih vodotoka uz idejni projekt osiguranja od poplava autoceste Zagreb – Beograd, dionice Zagreb – Slavonski Brod. Ističemo i hidrološku studiju slivnog područja Imotsko-bekijskog polja te idejne i glavne projekte melioracije Imotsko-bekijskog polja, regulacije vodotoka Vrljke, regulacije odvodnog kanala Grude – Vrljka te odvodnje i navodnjavanja područja Zalug – Zmijina. Izradio je idejne projekte regulacije vodotoka Šipovače, regulacije i uređenja bujica i bujičnih vodotoka u brdskome dijelu slivnog područja Lijevče polja, projekt obrane od poplava i odvodnje područja Limana, regulaciju vodotoka Vuke u gornjem i donjem toku, kanalizaciju Bosanske Gradiške, odvod otpadnih voda uz djelomično pročišćavanje te navodnjavanje kišenjem uz primjenu podzemnih voda iz dubokih vodonosnih slojeva bušenim bunarima u području Lijevče polja. Autor je

glavnog projekata vodovoda grada Teslića. Nakon specijalizacije, položenog stručnog ispita te sjecanja ovlaštenja za projektiranje i odgovorno vođenje građevinskih objekata i radova od 1960. do 1966. samostalni je projektant i rukovoditelj u *Hidroprojektu* s vlastitim timom inženjera.

Zasigurno je jedan od njegovih važnijih poslova u *Hidroprojektu* bio onaj na plovnome kanalu Sava – Dunav. Nakon studije podzemnih voda po istočnoj i zapadnoj varijanti idejnog projekta plovnog kanala Sava – Dunav izrađen je detaljan plan i provedeni su istražni radovi. Studijom je bila obuhvaćena obrada 31 hidrološkog bunara, 78 piezometara i 80 strukturnih bušotina. Ta je studija upotrijebljena za izradu idejnih i glavnih projekata plovnog kanala Sava – Dunav – Šamac – Vukovar. Paralelno je izrađena i studija odvodnje uz optimalno sniženje podzemnih voda na gravitirajućemu području plovnog kanala Sava – Dunav. Uslijedili su idejni projekti pratećih cesta te cestovnih i željezničkih mostova uz trasu kanala. Na kraju je izrađen glavni projekt zemljanih radova za međunarodnu licitaciju po pravilima Međunarodnog udruženja za građevinske poduhvate – FIDIC. Tim je projektom predviđena dužina kanala od 60.200 m s dvosmjernom plovidbom, a u sklopu projekta izrađeni su i glavni projekt ušća svih vodotoka te osiguranje dna i pokosa.

Nanić je autor brojnih studija, a obavljao je poslove stručnog nadzora nad gradnjom

hidrograđevnih objekata. Nakon godina provedenih u *Hidroprojektu* odlazi raditi na međunarodna gradilišta, uvijek vezana uz hidrotehniku. Od 1966. do 1971. zaposlen je u Ministarstvu poljoprivrede arapske republike Libije u Benghaziju. Nanićeve godine provedene u Libiji obilježio je posao na projektiranju i građenju brana i akumulacija, na sustavima napajanja i na zaštiti zemljišta od erozije. Spominjemo rad na branama za zaštitu od mora Al Ain, Umm Hufayn, Kib Al Gharbi i Hativvah. Radio je i za Ujedinjene narode, u Organizaciji za hranu i poljoprivredu i Programu Ujedinjenih naroda za razvoj.

U poslovnome udruženju *INGRA* bio je pomoćnik direktora Građevinske grupacije za poslove vanjske trgovine. Uslijedile su godine rada za *Hidroelektru* te je od 1976. do 1983. bio rukovoditelj za inozemne poslove te direktor Hidroelektrne Alžir. Mirovinu je dočekao u *Viaduktu*, gdje se kao pomoćnik i savjetnik generalnog direktora također bavio poslovima vezanima uz inozemstvo. U godinama provedenima u inozemstvu ostvario je brojne projekte, no mi smo istaknuli one vezane uz *Hidroprojekt*.

Valja istaknuti to kako je inženjer Nanić uvijek bio društveno i socijalno osviješten te se bavio brojnim društvenim aktivnostima, posebno nakon odlaska u mirovinu. Ovom prilikom izdvajamo djelovanje u Kulturnome društvu Bošnjaka Hrvatske *Preporod*. Prije nekoliko godina napisao je knjigu *Mojih prvih 90* u kojoj je uz epizode iz vlastitog života opisao događanja prevažna za Bošnjake u Bosni i Hrvatskoj, kako je istaknuto u recenziji knjige. Priče o odrastanju, školovanju i usavršavanju toga građevinskog inženjera donose i zgrade o mnogim hrvatskim inženjerima i tehničarima, ali i povijest četiriju velikih hrvatskih građevinskih tvrtki. U razgovoru s tim vitalnim devedesettrogodišnjakom vrijeme prođe za tren, a osvijeste se zanimljivosti iz hrvatskoga graditeljstva poput one zašto Zagreb nikada nije postao riječnom lukom.